

36-5

FIGYELEM!

Az előadó a szöveget a helyi viszonyoknak megfelelően módosítsa, bővítse, helyi példákkal egészítse ki.

MAGYAR TYÚKFAJTÁK TENYÉSZTÉSE

(Diafilm-szöveg)

Hazánkban a legelterjedtebb baromfifajta a 3 színváltozatú (sárga, fehér és kendermagos) magyar. Szép számmal lehet azonban találni kopasznyakú, Rhode-islandi és fehér leghorn fajtájú baromfit.

Háztáji baromfitenyésztésben — adottságaink figyelembevételével — a nagyüzemi tenyésztésben is a magyar baromfifélével gazdaságos foglalkozni. A magyar baromfi kiválóan jó élelemkereső, így különösen a háztáji tenyésztésben, udvaron, tanyaán, élelmének legalább felét maga keresi meg. Vannak időszakok, mint pl. aratás, betakarítás, amikor a tarlón teljes napi szükségletét is megtalálja. Ezzel szemben a leghorn vagy rhode egyáltalán nem élelemkereső, tehát teljesen zsákból kell tartani, ami nagyon költséges. A magyar baromfi kettős hasznosítású: mert elég jó tojó és nagyon jó minőségű, aránylag nagy tömegű húst is ad. A leghorn húsrá nagyon nehezen értékesíthető, száraz, kékszínű, gyenge minőségű húsa miatt.

Többéves tenyésztői munkával sikerült jó tulajdonságait fokozni

1. kép:

a sárga,

2. kép:

fehér,

3. kép:

kendermagos magyar tyúknál.

4. kép:

A kopasznyakú tyúk küleme miatt kevésbé kedvelt, habár szintén jó élelemkereső, e mellett jó tojó és izletes húsa is van.

5. kép:

Rhode-islandi inkább csak nagyüzemben található. Elégé igényes fajta, takarmányozás és elhelyezés tekintetében.

6. kép:

Fehér leghorn szintén inkább nagyüzemi tenyésztésbe való igényessége miatt.

A magyar baromfifajta nagyüzemben és kitenyésztésben egyaránt megfelel. Állami gazdaságokban, termelőszövetkezetekben és mintaközségekben kiváló tulajdonságú.

7. kép:

a sárga,

8. kép:

fehér,

9. kép:

kendermagos magyar állomány van már kitenyésztve.

10. kép:

A jó minőségű magyar tyúkok által termelt tojásokat nagy 10 000-es gépekben keltetik.

10/a. kép:

Az ország minden részében működő keltetőállomások évente mintegy 20 millió naposcsibével látják el a termelőszövetkezeteket és a parasztságot.

11. kép:

A keltetőállomásokról származó napocsibék mind tifuszmentes tyúkok utódai. A tyúkokat ugyanis rendszeresen vérvizsgálják, itt a vérvizsgálatra való előkészület látható.

12. kép:

A tojásokat szakszerűen tárolják és csomagolják. Ez a kelési eredményre komoly kihatással van.

13. kép:

Keltetésre csak a legjobban tojó állatok tojásai kerülnek. A tyúkok csapófészkes ellenőrzés alatt állnak. A tojáson megjelölik a tojóállat lábgyűrűszámát és a tojás napját.

14. kép:

A keltetőállomásokon mindenki kaphat napocsibét, előzetes jegyzés azonban szükséges.

15. kép:

A helyi földművesszövetkezeteknél is lehet csibét vásárolni, azonban itt is előre le kell jegyeztetni.

16. kép:

A csibék szállítása erre a célra készített csibeszállító ládában történik az ország legtávolabbi részébe is.

17. kép:

A vásárolt csibék kotlóval nevelhetők.

18. kép:

Barátkozás az apróságokkal.

19. kép:

Kotló nélkül is lehet egy pár csibét nevelni, de nagyon kell rájuk vigyázni.

20. kép:

Nagyon jó módja a nevelésnek az állandó szabadban, kotlókkal való nevelés

21. kép:

Több napos csirkét már kályhafűtéses ernyős műanyával,

22. kép:

fekvőkéményes kolhoz műanyával.

23. kép:

infralámpás, lótrágyás mélyalommal,

24. kép:

ketreces (battériás) nevelővel lehet nevelni.

25. kép:

A baromfitenyésztési munka alapfeltétele, hogy fajtisztá, vérvizsgált állományból származó naposcsibét keltessünk vagy vásároljunk. A csibéket szakszerűen neveljük már napos korban, mert a fejlődésben visszamaradt naposbaromfiból a későbbiek során nem lesz jó tenyészállat.

26. kép:

A kotlóval nevelt, szabadban tartott csibék az udvaron könnyen megtalálják a számukra szükséges természetes táplálékot.

27. kép:

Napos baromfiak takarmányösszeállítása.

28. kép:

Nagyüzemi körülmények között külön kell gondoskodni a csibék vitaminszükségletének biztosításáról. Nagyon jók erre a célra a sárgarépa, a csiráztatott gabonamagvak, és különböző zöldtakarmányok.

29. kép:

A csibéket sohasem szabad földről etetni, mert így legkönnyebben fertőződhetnek. Mindig vályuból etessünk, de vigyázzunk, hogy ne zsúfolódjanak, mert a zsúfolt etetésnél az állatok törik egymást.

30. kép:

A képen lévő 6 hetes kendermagos csibén jól látszik, hogy a magyar fajta milyen egyöntetűen tollasodik.

31. kép:

A 6 hetes rhode-islandi csibe tollfejlődése egyenlőtlen és lassú.

32. kép:

A növendékbaromfi nevelésénél jó szolgálatot tesz a vándoroloztatás. Így tudjuk legkönnyebben biztosítani a csibék természeteszerű tartását és takarmányozását. Nagyüzemben előre elkészített terv szerint történjék a vándorolók felállítása és továbbszállítása.

33. kép:

Kistenyésztők számára ilyen egyszerű, házilag előállított vándorol is nagyon megfelelő. Ennek tetejét kátránypapírral, náddal vagy szalmával lehet borítani.

34. kép:

Ilyen típusú állandó jellegű nyári szállások nagyon alkalmasak a növendékek nevelésére.

35. kép:

Növendékbaromfiak takarmányozása.

36. kép:

A vándorólakban külön neveljük a jércéket és a kakasokat. Az állatokat fejlődésüknek megfelelően selejtezni kell, mert csak így lehet jó tenyészbarmfiat nevelni. Három-négy hónapos korban a növendékeket zárt lábgyűrűvel látják el.

37. kép:

Nagyon alkalmasak a növendékek nevelésére a gyümölcsösök, fás, erdős területek is.

38. kép:

A jól nevelt növendékbaromfi kiváló minőségű, nagytömegű húst ad. Vágottan is igen jól értékesíthető.

39. kép:

A vándorólakból az ősz beállta előtt állandó helyükre kell vinni a kiválogatott, tenyésztésre alkalmas állományt úgy, hogy minden 10 tojóra jusson 1 kakas. Baromfiólnak át lehet alakítani istállókat vagy egyéb épületeket is.

40. kép:

Fontos, hogy az ól világos és jól szellőztethető legyen. Annyi ülőrudat feltétlenül biztosítsunk, hogy 1 állatra legalább 30 cm férőhely jusson. Az ólba való betelepítésnél figyelemmel kell lenni arra, hogy 1 négyzetméter területre 5 db állatnál több ne kerüljön.

41. kép:

Felnőtt állatok takarmányozása.

42. kép:

A szakszerű baromfitenyésztés csapófészkes ellenőrzés nélkül el sem képzelhető. Csapófészkes ellenőrzéssel tudjuk megállapítani a tyúkok tojástermelését, így azokat a tojókat, amelyek keveset tojnak, vágóra lehet selejtezni.

43. kép:

A csapófészkekből kivett tojók lábgyűrűszámát a tojásra grafitceruzával ráírjuk. Így este a tojólapra a tojásokról könnyen bevezethető a tojástermelés.

44. kép:

Azokat a tojókat, amelyek kotlanak, ne hidegvizes fürdőbe mártással vagy egyéb, helyileg szokásos módszerrel szoktassuk le, hanem tegyük egy dróthálós fenekű ketrecbe, így 3—4 nap múlva abbahagyják a kotlást és rövidesen megkezdik a termelést.

45. kép:

Nagyüzemű tenyésztésben alkalmazzák az elektromos kotlálesztoktatást, mely alacsony feszültséggel való rázatásból áll. Ezen készülékkel történő kétszeri kezelés után a kotlók abbahagyják a kotlást és rövidesen megkezdik a termelést.

46. kép:

A magyar baromfi tenyésztése különösen az utóbbi 5 év alatt hatalmas lépéssel haladt a minőség javítása terén. Az országos Tenyészállat-kiállításon évről évre több és jobb baromfi látható, ami ékes bizonyítéka a tenyésztők jó munkájának.

47. kép:

Államunk és kormányzatunk megjutalmazza a díjnyerteseket, de segítséget ad azon keresztül is, hogy kiváló tenyészetekből biztosít naposcsibét.

48. kép:

Ennek eredményeképpen évről évre emelkedik a magyar baromfi tojás- és hústermelése, ami komoly jövedelmet biztosít egyéni és nagyüzemi tenyésztőknek egyaránt.

OLVASS SZAKKÖNYVEKET! SEGÍTIK MUNKÁDAT

Csukás: *Baromfitenyésztés*

Báldy Bálint: *A baromfitenyésztés*

Beke—Lacza: *Baromfikeltetés*

Beszerezhetők az Állami könyvesboltokban, vagy a Mezőgazdasági Könyvesboltban, V., Vécsey utca 5.

Felelős kiadó: F. M. Propaganda Igazgatóság vezetője.

1586. — Szikra Lányomda, Budapest. — Felelős vezető: Kulcsár Mihály.